

Perusopetuksen järjestäminen Rautjärven kunnassa 1.8.2025 alkaen

Hyvlik 12.11.2024 § 89
125/12.00.02/2024

Valmistelija

Janne Hirvonen, rehtori
p. 040 550 2485, janne.hirvonen@rautjarvi.fi

Rautjärven kunnan perusopetusta järjestetään tällä hetkellä Simpeleen koulussa 1.-9. luokille. Perusopetuksen alkuopetusta (1.-2. luokat) annetaan paitsi Simpeleellä myös Asemanseudulla Otsolan esi- ja alkuopetuksen ryhmässä, jossa on tämän lukuvuoden aikana ollut 3 kakkosluokkalaista (ja 5 esioppilasta), ei yhtään ekaluokkalaista. Alkuopetuksen ryhmä Otsola Asemanseudulla on toiminut syksystä 2020 alkaen hallinnollisena osana Simpeleen koulua. Sitä ennen Asemanseudulla oli 3-opettajainen Rautjärven Asemankoulu, jossa oli oppilaita luokilla 1-6.

Alla olevassa taulukossa näkyvät toteutuneet oppilasmäärät vuodesta 2020 tähän syksyyn asti ja tulevien vuosien oppilasmäärät tämän hetken tietojen mukaisesti:

	Simpeleen koulu	Otsola	yhteensä
20.9.2020	200	12	212
20.9.2021	196	12	208
20.9.2022	199	9	208
20.9.2023	193	9	202
20.9.2024	200	3	203
lv. 2025-2026	188	4	192
lv. 2026-2027	182	5	187
lv. 2027-2028	178	5	183
lv. 2028-2029	159	5	164
lv. 2029-2030	146	4	150
lv. 2030-2031	141	4	145

Otsolan oppilasmäärä on tippunut vain muutamaan eikä tulevinakaan vuosina ole tulossa merkittävää oppilasmäärän kasvua.

Kunnan tulee järjestää palvelut riittävän laadukkaina, mutta myös taloudellisesti kestäväällä tavalla. Kunnan tulee myös sopeuttaa toimintonsa palvelutarpeen muuttuessa. Otsolan ryhmän oppilasmäärän pienenemisen takia opetusryhmän ylläpitoa tulee tarkastella kriittisesti. Hyvinvointijohtaja ja rehtori ovat tehneet elo-syyskuussa ennakkovaikutusten arvioinnin, jossa arvioitiin esi- ja perusopetuksen järjestämisen kolmea vaihtoehtoa:

- 1. Opetusryhmät säilyvät ennallaan**
- 2. Asemankoulun 1.-2. luokan oppilaat siirtyvät Simpeleen koululle**
- 3. Asemankoulun 1.-2. luokan oppilaat sekä esikouluikäiset siirtyvät Simpeleen koululle**

Ennakoarvioinnissa on arvioitu eri vaihtoehtojen vaikutuksia kuntastrategiaan, talouteen, yritystoimintaan, lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin, ikäihmisiin ja vammaisiin, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, henkilöstöön, ympäristöön sekä hyvinvointiin.

Vaikutukset kuntastrategiaan: Eri vaihtoehtoilla ei ole merkittävää vaikutusta kunnan imagon ja brändin vahvistamiselle. Erityistä vaikutusta ei ole myöskään muuttovoitolle, koska kunnan eteläpäähän ei ole ollut sen enempää muuttajia, vaikka alueella oli aikaisemmin 1.–6. luokkien koulu.

Vaikutukset talouteen: Nykyisessä tilanteessa (1) oppilaskohtaiset kustannukset ovat suuret, samoin kiinteistökulut. Näitä varten tarvitaan enemmän verotuloja kuin vaihtoehtoisissa 2 ja 3. Kuljetuskustannukset pysyvät suurin piirtein ennallaan eri vaihtoehtoisissa. Vaihtoehtoisissa 2 ja 3 henkilöstömenot pienenevät, oppilaskohtaiset kustannukset pienenevät, samoin kiinteistö- ja ylläpitokustannukset.

Yritysvaikutukset: Eri vaihtoehtoilla ei ole olennaista vaikutusta yritystoiminnan edellytyksiin, elinkeinorakenteen monipuolisuuteen tai työllisyyteen.

Vaikutukset lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin: Vaihtoehtoisissa 1 hyvin pieni opetusryhmä mahdollistaa opettajan ajankäytön oppilasta kohti suuremmaksi kuin isommissa ryhmissä, mutta oppilailla ei ole mahdollisuutta oppia toimimaan ryhmässä ikätovereidensa kanssa ja saavuttaa riittäviä sosiaalisia taitoja. Opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttaminen on hyvin pienessä ryhmässä vaikeaa ja joidenkin tavoitteiden osalta jopa mahdotonta. Rajallisten opiskeluhoito-resurssien jakaminen hyvin pieneen yksikköön on hankalaa. Vaihtoehtoisissa 2 ja 3 opiskeluhoito-palvelut ja oppimisen tuen toteuttaminen onnistuvat paremmin Simpeleen koulussa. Kouluterveydenhoitajan ja kuraattorin palvelut ovat Simpeleellä helpommin oppilaiden saavutettavissa. Simpeleen koulussa lapset saavat myös paremmat kerho-, harrastus- ja liikuntamahdollisuudet. Kun oppilaita on enemmän kuin muutama, kaverisuhteet monipuolistuvat. Lapsen etu toteutuu paremmin silloin, kun kaikki Rautjärven perusopetuksen oppilaat ovat samassa koulussa ja eri palveluja voidaan tarjota keskitetysti. Kaiken kaikkiaan lapsen etu tulee paremmin huomioitua Simpeleen koulussa kuin Otsolan hyvin pienessä ryhmässä. Tämä koskee lapsen sosiaalisia taitoja ja suhteita, oppimisen edellytyksiä ja puitteita, opiskeluhoito-palveluja sekä liikunnallisia ja kulttuurisia palveluita.

Vaikutukset ikäihmisiin ja vammaisiin: ei vaikutusta

Vaikutukset muihin ihmisryhmiin: ei vaikutusta

Vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon: ei vaikutusta

Vaikutukset henkilöstöön: Vaihtoehtoisissa 1 Otsolassa työskentelee yksi opettaja ja yksi koulunkäynninohjaaja. Vaikka oppilaita olisi vähän, yhdelle opettajalle yksin vastuussa oleminen, tauottomuus työpäivien aikana ja kollegiaalisen tuen puute tekevät työhyvinvoinnista haastavan ja kuormittavat suhteettoman paljon opettajaa. Opettaja joutuu opettamaan kaikki oppiaineet sekä valvomaan ruokailun ja välitunnit ilman toisten opettajien apua. Järjestelyvastuu lähes kaikesta on yhdellä opettajalla, joka on oppilaidensa kanssa koko ajan.

On ollut vaikea saada pätevää opettajaa Otsolan ryhmään.

Vaihtoehtoisissa 2 ja 3 pätevän henkilöstön saaminen on helpompaa ja henkilöstökulut pienenevät. Henkilöstön jaksaminen on parempaa yksiköissä, joissa henkilökuntaa on enemmän kuin yksi tai kaksi.

Ympäristövaikutukset: ei vaikutusta

Hyvinvointivaikutukset: Vaihtoehdossa 1 oppilaat ovat pienessä yksikössä, jossa on omat hyvät puolensa. Kuitenkin vaihtoehdoissa 2 ja 3 oppilaat osana isompaa kouluyhteisöä saavat enemmän kulttuuripalveluja, enemmän kulttuurin harrastamisen mahdollisuuksia, enemmän liikuntatiloja ja enemmän liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia.

Muut vaikutukset: Paikallisena vaikutuksina vaihtoehdossa 2 alkuopetus, ja vaihtoehdossa 3 esi- ja alkuopetus siirtyvät kauemmas kunnan eteläosasta, mutta paranevat laadullisesti. Vaihtoehdoissa 2 ja 3 kunnan eteläpäässä asuvien lapsiperheiden palvelut olisivat välimatkallisesti kauempana, mutta palvelujen laatu parempaa.

Ennakkoarvioinnin **tulokset esitettiin Lapsiperhepaneelille 25.9. ja Nuorten vaikuttajaryhmäpaneelille 3.10.** Paneelit ovat osa toukokuussa 2024 kunnassa käyttöön otettua kuntalaisten kuulemisen ja osallisuuden mallia. Paneelit keskustelivat ennakkoarvioinnista ja eri vaihtoehdoista sekä antoivat seuraavat lausunnot:

Lapsiperhepaneeli:

Keskustelussa nousi esiin huolta siitä, että 2. ja 3. luokan välisessä nivelvaiheessa uusien oppilaiden ryhmäytyminen isoon luokkaan on haasteellista. Paneeli oli yksimielinen siitä, että liian pieni opetusryhmä ei palvele lapsen parasta. Lasten sosiaalisten taitojen kehittymiselle pieni ryhmä on haaste, ja myös yksinäisyyttä voi esiintyä, jos ryhmästä ei löydy ystävää. Opettajan työssäjaksamiseen (vastuu ryhmästä yksin, taukojen puute, kollegiaalisen tuen puute) liittyvä huoli on perusteltua ja rekrytointiongelmien todellisia. Epäpätevät sijaiset ovat riski laadukkaalle opetukselle.

Paneeli on yksimielisesti sitä mieltä, että 1.-2. luokkien opetus tulee siirtää Simpeleelle lukuvuodesta 2025-2026 alkaen (vaihtoehto 2). Esiopetuksen osalta tässä vaiheessa haluttiin käydä vielä keskustelu varhaiskasvatuksesta läpi kokonaisuudessaan.

Nuorten vaikuttajaryhmäpaneeli:

Nuorisopaneeli on ehdottomasti vaihtoehto 2:n kannalla. Paneeli on yksimielisesti sitä mieltä, että oppilaiden tulisi siirtyä Simpeleelle viimeistään ekaluokalla. Paneeli keskusteli asiaa etenkin talouden, lasten edun, paremman oppimisympäristön ja huomattavasti paremman tuen näkökulmista tarkasteltuaan ennakkoarviointia.

Kuulemistilaisuudet

Asiasta on järjestetty **kaksi kaikille avointa kuulemistilaisuutta**, Simpeleellä 29.10. ja Asemanseudulla 31.10. Kummassakin tilaisuudessa kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö ja rehtori esittelivät asian taustoja ja päätöksentekoprosessia. Osallistujat pääsivät työpajatyöskentelyssä pohtimaan eri vaihtoehtojen hyviä ja huonoja puolia sekä lopuksi esittämään omia kommentteja ja kysymyksiä. Asiasta on voinut myös jättää **kirjallisen mielipiteen 6.11.2024 mennessä**.

Myös **lasten ja oppilaiden ajatuksia ja mielipiteitä** kysyttiin opettajien toimesta hoito- ja koulupäivän aikana viisivuotiaista neljänteen luokkaan.

Oppilailta kysyttiin mm. mitä hyviä ja huonoja puolia liittyy hyvin pienessä ryhmässä opiskeluun ja isommassa ryhmässä opiskeluun.

Koulun henkilöstön kuulemistilaisuus pidettiin 5.11.2024 Simpeleen koululla ja Teamsissa. Rehtori esitteli kuulemistilaisuuksien materiaalin koulun henkilöstölle ja henkilöstöllä oli mahdollisuus keskustella, kysyä ja kertoa mielipiteitä asiasta. Opettajien ammattijärjestö OAJ:n paikallisyhdistys on antanut lausunnon asiasta 5.11.2024.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön kuulemistilaisuus järjestettiin 6.11.

Perusteluja Otsolan oppilaiden siirtymiseen Simpeleelle 1.8.2025 alkaen:

Opetuksen järjestäminen vain muutamalle oppilaalle ei ole järkevää taloudellisesti, toiminnallisesti eikä pedagogisesti. Liian pienessä ryhmässä opiskelu ei ole lapsen edun mukaista. Myöskään henkilöstön jaksamisen, työhyvinvoinnin ja työsuojelun näkökulmista Otsolan ryhmän toimintaa ei kannata jatkaa.

1) Talous:

Otsolassa on tämän lukuvuoden aikana yksi opettaja ja yksi koulunkäynninohjaaja. Aikaisempina vuosina opettajan ja ohjaajan lisäksi on ollut myös varhaiskasvatuksen opettaja. Oppilaskohtaiset kustannukset nousevat hyvin pienellä oppilasmäärällä erittäin korkeiksi. Opettajan ja ohjaajan palkka ovat vuositasolla vähintään 75 000 euroa. Lisäksi koulurakennuksen sisäinen vuokra on vuosittain lähes 70 000 euroa. Näiden kustannusten lisäksi erilaiset ylläpitoon (siivous, sähkö, vesi, ym.) liittyvät kustannukset lisäävät menoja. Muita kustannuksia syntyy mm. Otsolan ryhmän osallistumisesta Simpeleen koulun tapahtumiin. Muutaman oppilaan siirtymisellä Simpeleen kouluun saavutetaan kuntatalouden kannalta merkittäviä säästöjä ja oppilaskohtaiset kustannukset pysyvät järkevällä tasolla. Siirtyvät oppilaat voidaan ottaa jo olemassaoleviin koulukuljetuksiin.

2) Toiminnallisuus ja pedagogiikka sekä opiskeluhuolto:

Vaikka Otsolan alkuopetusryhmässä onnistuu oppilaan yksilöllinen tukeminen ja oppiminen, pieni opetusryhmä estää kuitenkin osittain perusopetuksen Opetussuunnitelman (OPS) tavoitteiden toteutumisen. Vertaisoppimisen, ryhmän jäsenenä toimimisen ja vuorovaikutuksen taitojen opiskelua sekä opettamista on järkevämpää toteuttaa isommassa opetusryhmässä. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot tarvitsevat kehittyäkseen monipuolisen ryhmän. Sosiaalisissa taidoissa saattaa tästä syystä esiintyä huomattavia eroja kolmannella luokalla, kun oppilaat siirtyvät osaksi isompaa opetusryhmää. Oppimisen ja opiskelun lisäksi Otsolan alkuopetuksen oppilaat jäävät tällä hetkellä paitsi monesta kulttuuri-, liikunta- ja harrastusmahdollisuudesta, joita voidaan keskitetysti tarjota Simpeleen koululla saman ikäryhmän muille lapsille. Oppimisen tuessa laaja-alaisen erityisopettajan resurssia on helpompaa kohdistaa tukea tarvitseville oppilaille, jos kaikki alkuopetusikäiset oppilaat opiskelevat saman koulun katon alla. Koulupolun nivelvaihe siirryttäessä toiselta luokalta kolmannelle sujuvoituisi aiemmasta ja koulutyö jatkuisi jouhevasti ilman isoja uusia alkuja. Nyt Otsolan toimipisteeltä Simpeleen kouluun kolmannelle luokalle siirtyneiden oppilaiden on ollut ajoittain haastavaa sopeutua isompaan kouluympäristöön. Opiskeluhuollon palvelut ovat huomattavasti paremmin saavutettavissa Simpeleellä, missä kuraattoripalveluja on 2,5 päivää ja kouluterveydenhoitajan palvelua 3 päivää viikossa.

3) Henkilöstö

Työssäjaksamisen, työssäviihtymisen ja työturvallisuuden näkökulmista hyvin pieni työyksikkö on opetushenkilöstölle liian kuormittava ja Otsolan alkuopetus tulee siirtää Simpeleen koululle.

Esittelijä	Hyvinvointijohtaja Koistinen Anu
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta esittää kunnanhallitukselle, että 1.8.2025 alkaen Rautjärven kunnan koko perusopetus järjestetään samassa yksikössä Simpeleen koulussa ja Asemanseudun alkuopetuksen (luokat 1-2) toiminta päättyy 31.7.2025.
Päätös	Hyvinvointilautakunta päätti esittää kunnanhallitukselle, että 1.8.2025 alkaen Rautjärven kunnan koko perusopetus järjestetään samassa yksikössä Simpeleen koulussa ja Asemanseudun alkuopetuksen (luokat 1-2) toiminta päättyy 31.7.2025.
	Elina Suntala ja Josefina Nissilä poistuivat kokouksesta klo 17.52.